

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradniče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čeku — Naročnina za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrto leta K 50, mesečno K 20, za inozem

Licejska knjiznica
Ljubljana.
vani 11.953. — Številka telefona 552.
v več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LITO IV.

LJUBLJANA, dne 15. oktobra 1921.

STEV. 110.

Kako naj vodijo trgovci knjige opravljenega prometa?

Nová uredba o davku na poslovni promet stopi v veljavo s 1. okt. 1921. Zadevni zakon z dne 27. junija 1921, je bil objavljen v »Uradnem listu«, št. 113, z dne 19. sept. t. l. Ravno v tem »Uradnem listu« je bil razglašen tudi pravilnik za izvrševanje novega zakona.

Niti zakona niti pravilnik nista pregledna in tudi ne razumljiva. Dan na dan dobivamo pritožbe raznih strank. Tožijo, da iz zakona ne morejo razvideti, kaj da zahteva prav za prav od njih finančna zakonodaja. Posebno velja to glede »knjige opravljenega prometa«. Da olajšamo našim interesentom delo, pričujemo tu pojasnilo, kako jim je postopati z zadevnimi tiskovinami.

Vsi trgovci kot plačevalci davka na poslovni promet morajo namreč po členu 10. zgoraj navedene uredbe voditi posebno »knjigo opravljenega prometa« in sicer po obrazcu »A« ali pa »B«. Le izjemoma se rabi tiskovina »B«.

Do nadaljnjega so zavezani voditi knjigo po vzorcu »A«:

1. vsa podjetja, ki so zavezana pridobitni po II. poglavju zakona o osebnih davkih iz l. 1896, torej n. pr. delniške družbe, zadruga itd.;

2. vse družbe z omejeno zavezo in

3. vse protokolirane tvrdke.

Vsi drugi davčni zavezanci, razven onih, ki bodo plačevali davek pavšalno, naj vodijo »knjigo opravljenega prometa« po vzorcu »A«.

Po vzorcu mali »A« bodo torej vodili knjigo svobodne profesije, mali trgovci, obrtniki, odnosno vsi oni, ki po zakonih niso zavezani, voditi trgovske knjige.

Vse pravne in fizične osebe, ki ne plačujejo obrtnega davka, morajo uložiti prijavo po vzorcu »B«. Ta uzonec služi tudi v prijavo za posa-

mezne primere, prometa stvari, ako znaša namreč odškodnina za prodano stvar nad 20.000 K. Toda o tem pozneje!

Ako hočemo voditi »knjigo opravljenega prometa«, moramo poznati vsaj bistvo novega davka.

Novomu prometnemu davku je zavezan promet:

a) stvari,
b) osebnih storitev, in sicer v obeh slučajih pod pogojem, da je promet izvršila kaka fizična ali pravna oseba v naši državi proti odškodnini v obsegu svojega poklica ali posla.

Poleg tega je zavezan novemu davku tudi še promet:

c) stvari, ki bi bile drugače proste prometnega davka (ker dotična oseba po svojem poklicu ne izvršuje takih poslov), ako preseza za stvar dobljena odškodnina ali protivrednost 20.000 K. Predpogoj davčne obveznosti prometa (s stvarjo ali pa z osebno storitvijo) je torej:

a) da se vrši promet proti kakršnokoli odškodnini (povračilo, zamena, nasprotna storitev), po kaki osebi, ki izvršuje tak promet v pridobitnem namenu v obsegu svojega obrta, poklica ali posla itd.

b) da je promet popolnoma opravljen v državi S. H. S., da sta torej prodano blago in prejeta odškodnina ostali v naši državi.

Ako manjka pogoj samostojnega poklica, je dotični promet stvari redoma prost davka. Ako torej kak uradnik proda svoj glasovir za 15.000 kron, ta promet ne bi bil obdačljiv, ker se ni izvršil promet s stvarjo po osebi, ki bi se pečala profesionalno s prodajo glasovirjev. Če bi pa ta uradnik prodal glasovir za 25.000 K, je prodaja davčno obvezna, ker znaša odškodnina (prodajcina), več kot 20.000 K.

Mi razločujemo torej promet:

a) stvari in promet
b) osebnih storitev.

Stvari so:

1. Vse premične telesne stvari.

Semkaj spadajo tudi stvari, spojene z nepremičninami, v kolikor se prodajajo ločene, bodisi tudi preden se ločijo od nepremičnin (n. pr. deželni pridelki, sad na drevju, gozdno drevje za kurivo, material za gradnjo itd.)

2. Listine, s katerih prenosom se doseže lastniška pravica do telesnih premičnih stvari (n. pr. zastavni listki, spremne liste itd.)

3. Pravice, ki predstavljajo imovino (ekonomsko) in so lahko objekt pravnega prometa (n. pr. pisatelj proda zalagatelju avtorsko pravico do kake knjige, izumitelj proda pravico do svojih vzorcev in modelov. Vsak tak promet je davčno obvezen. Prodane pravice se smatrajo davčno-pravno za stvari. Semkaj spadajo tudi osebne pravice, kot so koncesije, licence, obrtna dovolila.

Ako se prodajo stvari in pa pravice (vidi točka 2. zgoraj), ki tvorijo neko skupnost, se štejejo za en predmet prometa (n. pr. prodaja inventarja lekarne in koncesije ob istem času in istemu kupcu).

To so stvari v zmislu uredbe o davku na poslovni promet.

Sedaj nam je še obravnavati osebne storitve, ki so tudi zavezane novemu davku. Osebnih storitev zakon ne našteva taksativno, ampak le primeroma. K osebnim storitvam je prištevati v glavnem te-le:

1. Storitve, ki se izvršujejo z duševnim ali telesnim delom. Semkaj spadajo storitve odvetnikov, notarjev, zdravnikov, živinozdravnikov, geometrov, zasebnih učiteljev, brivcev, nosačev, čevljarjev, kurjačev itd.

2. Storitve, ki se izvršujejo z izdelovanjem, predelovanjem in popravilanjem surovin, pol fabrikatov in fabrikatov, da se povečuje vrednost predelanih stvari (tvorniška, obrtna in hišna industrija).

3. Posli inštaliranja vodovodov, elektrike, dalje podjetniški, gradbeni in enaki posli, s katerimi se trdno spajajo premičnine z nepremičninami. —

4. Prenos in prevoz oseb ali stvari z avtomobili, fijakerji, dalje oddaja opremljenih sob, sem se šote sales, depozite, garderobo itd.

V teh slučajih obstoji storitev v odstopu premičnih stvari za osebno uporabo drugim osebam. Deloma prevzame davčni zavezanec gotove posle, ki so združeni z odstopom lastnih premičnih telesnih stvari v tujo porabo (fijakerji). Pri hotelih spada v denarno podlago tudi odškodnina za uporabo sobe, čeprav je to uporaba nepremičnin. Drugače velja načelo, da nepremičnine in vse pravice do nepremičnine niso davčno obvezne stvari.

Ako čevljar izdeluje čevlje s svojim lastnim materialom, tedaj imamo dvoje vrst prometa in sicer:

a) promet stvari, ker je prodal istočasno del svojih telesnih premičnih stvari (material), in

b) promet osebne storitve, ker je pridobil material po naročilu kupca v čevlje.

Taka skupnost stvari in osebne storitve se smatra davčno pravno za en objekt prometa. Skupna vsota odškodnine za material (stvar) in za osebno storitev (izvršitev čevljev) tvori odmerno podlago za prometni davek.

(Dalje prihodnjič.)

Prva plenarna seja spopolnjene trgovske in obrtniške zbornice.

(Dalje.)

Prometni program.

Zbornica je neprestano delovala za zboljšanje železniškega prometa, zavedajoč se, da leži baš v njem glavni pogoj za obnovo in razvoj našega gospodarstva. V to svrhu je tudi priredila informativno zborovanje, na katerem so bile sprejete obširne resolucije za zboljšanje naših prometnih razmer. Na veliki železniški konferenci je meseca maja 1919 v Beogradu po svojem delegatu predložila

Kronika razvoja hranilnic.

Sestavil: I. Mohorič.

(Dalje.)

Prva je obsegala v svojem delokrogu prve faze celo Štajersko, podobno celovška Koroško; obe sta osnovane po nemških vzorih, medtem ko se obe primorske in dalmatinske približujeta italijanskim vplivom, starih, že opisanih montov.

Do druge dobe hranilnični razvoj po šestdesetih letih je spadal k Avstriji še gornjeitalijanski teritorij, kjer so se prve hranilnice osnovale l. 1822 v Padovi, Rovinju, Castellfranku, Venetu in Vidmu ter Benetkah. V Padovi ustanovljena hranilnica je bila po vzoru dunajske hranilnice organizirano dobrodelno društvo, finančno zvezano z izposojevalno blagajno, l. 1823 je sledila ustanovitve Milanske, l. 1826 Veronske hranilnice. Pozneje je vzgled avstrijskih provinc našel odmev v sardinskem kraljestvu, leta 1827 v Turinu, l. 1829 v Florenci za Toskano, konečno v cerkveni državi z ustanovitvijo hranilnice v Rimu leta 1836. Največ starih hranilnic, med njimi tudi goriška, videmska, bene-

ška, paduanska, so ustanovile zastavljalnice, medtem ko nemški princip zastavnice spaja s hranilnicami. — Videmska hranilnica je pozneje vsled fatalne zveze z zastavljalnico propadla in posledice poloma so bile, da se je pri poznejših organizacijah kombiniranje z monti začelo opuščati. K najmočnejšemu finančnemu zavodu se je povzpela milanska hranilnica, ki je razvila po celi Lombardiji mnogoštevilne filijalke in pozneje še pri odkupu železnice Italiji pripadlih avstrijskih provinc igrala posredovalno vlogo.

Delokrog hranilnic ta starejše dobe temelji na precej ožjih načelih, predvsem na kompliciranejših pogojih glede hipotekarnega kredita; trgovskemu kreditu pa je skoro popolnoma nedostopen. Pozneje s stavbo železnic se odpirajo poslovanju hranilnic nova polja, cirkulacija denarja postaja preko vseh zaprek vedno intenzivnejša in gospodarski prehod se polagoma stopnjuje. Največje gospodarske pretrpe so povzročili nemiri in revolucija l. 1830, pozneje kritična gospodarska leta 1845—47 in politični dogodki 1848 do l. 1850. Razvoj je v ostalem zelo konstanten in najstarejši zavod Kranjske hranilnice, ki

se je od leta 1828 do 1844 imenoval »Ilirska hranilnica«, je dosegel ob izdanku regulativa 1,194.002 fl. 7 kr. vlog. Koncem leta 1846 je dosegla gotovina hranilnice, ki je bila izven prometa, 119.562 fl. in ker se ni nikjer odpirala nobena perspektiva za umestitev kapitala, je odbor hranilnice sklenil vrniti kapitalistom vloge, da bi lahko zavod vršil svoj prvoten namen in sprejemal na obresti vloge malih vkladateljev, katerih število z manjšimi vkladmi kot 25 fl. je znašalo 3.057 s svoto 117.182 fl. Izvanredni dogodki in posledice l. 1848 so imele na vse hranilnice bistven vpliv. Mnogi nezanesljivi in nezaupni elementi so začeli dvomiti o varnosti naloženega denarja, lahkoverne govornice o pretečih zgubah so povzročile mrzlično dviganje denarja in samo pri Kranjski hranilnici so zahteve na kapitalu in interesih dosegle 321.839 gold., malodane eno tretjino stanja vlog; 1129 strank je dvignilo cele vloge in prihranjen denar se je zopet neplodno poizgubil v skritih kotih. Hranilnica je nemalo nalogo, odbiti run od marca do srede maja, izpolnila v polni meri in zavrnila s tem dobro pripravljeno nezaupljivost interesentov. Posledice odveze

in padanje vrednosti dominikalnih posesti bi bile lahko spravile hranilnice v nemale zadrege; prva negotovost pa je izginila, ko so se začela v polni meri razvijati odškodovalna dela podaniške odveze. Po novih pravilih l. 1850 je Kranjska hranilnica v nekoliko slučajih odpovedala vloge, ki so že nad 20 let ležale in so se bile podvojile, ker ni mogla obvladati naraščajoče gotovine. Pomisleki radi valutnih razmer in dvomljivih uspehov odveze niso omajali zaupanja in kritično leto 1855, ki je splošno napravilo denarnim zavodom velike neprilike, je zanjo celotno srečno poteklo. Reakcija je nastopila že v bodočem letu, ko so nove vloge dosegle svoto 227.943 fl. 5 kr. in presegle najugodnejše leto z nad 100.000 fl. Vzrok naraščanja je bil namreč, da je hranilnica sklenila na obnem zboru, da ne določa nikake maksimalne vlogam, sprejme vsako svoto in ne zavrne nikogar. Nov sklep je omogočila upeljiva zemljiških knjig, ker je odslej hranilnica vedno lahko varno naložila svoj denar in tudi za večje svote ni bilo nikakih skrbi več.

(Dalje prihodnjič.)

vladi obširen program glede gradbe novih železnic v Sloveniji in obnovitve voznega parka, ki je v sedanjem investicijskem programu v polnem obsegu vpoštevani. V programu stavb je posebno omeniti za Slovenijo najvažnejšo železniško zvezo Ormož—Ljutomer—Murska Sobota, za katero so trasijska dela že skoraj dovršena in katere gradba se prične v najkrajšem času. Ta zveza bo omogočila direktni železniški promet z Ljutomersko dolino in z zapadnim delom Prekmurja, ki sta bila dosedaj popolnoma odrezana od zaledja. Enako važnega pomena je tudi, da smo dosegli železniško delavnico v Ljubljani in se je s tem uresničila davna želja gospodarskih krogov.

Likvidacija vojnega gospodarstva.

Po prevratu je pripadla zbornici težka naloga, da pospeši likvidacijo vezanega vojnega gospodarstva in da se obnovi čimprej prosti promet. V prvi dobi, predno se je še organiziralo poslovanje osrednjih uradov v Beogradu, je zbornica izvršila ankete glede najnujnejših potrebščin za vzdrževanje prometa in obratovanja naših industrijskih podjetij. Zbornica je trajno sodelovala pri prehodno-gospodarskem uradu in pozneje pri podružnici Centralne uprave za promet z inozemstvom, pri svoječasnem oddelku devizne centrale in pri odseku za razdeljevanje premoaga.

Izjednačenje trgovske in obrtne zakonodaje.

O izjednačenju obrtnega zakona je zbornica podala obširno in podrobno utemeljeno izjavo, se izrekla radi prominentne važnosti obrtnega reda, ustvarjajočega zakonito podlago za obrtno in kupčijsko delo in radi potrebe krepke in kar moč po enotnih načelih vodene države, principi- pielno za enotne obrtne postavbe v državi, vendar pa se je izjavila proti temu, da bi se razširil srbski obrtni zakon na celo državo, ker ne bi mogel dobro in koristno služiti bistveno drugačnim in večjim potrebam ujedinjene države. Zbornica je zato poudarila potrebo, da se ustvari nov obrtni zakon, dotlej pa ostane pri sedanjih obrtnih upravi ter pri sedaj obstoječih zakonih v posameznih teri- tocijah.

Razmere, nastale v vojni in po njej, so v varstvo trgovine pred elementi, ki ne spadajo vanjo ustvarile potrebo, vezati dosti več trgovskih strok na koncesijo, nego jih je bilo vezanih prej. Presoja in izjave o številnih prošnjah je dajalo zbornici mnogo dela, ki so ga pomnoževale še presoja in izjave o obrtniških dispen- znih prošnjah in raznih drugih obrt- no-pravnih vprašanjih, zlasti tudi glede organizacije obrtnega in trgovskega stanu v obveznih zadrugah in gremijih.

Trgovsko in obrtno šalstvo.

Dolgotrajna živa želja naša po trgovski akademiji, radi katere se je v bivši Avstriji v naši zbornici bojeval hud boj med našimi in nemškimi zastopniki in katere uresničenje ni- kakor nismo mogli doseči prej, dasi je zbornica že izdelala organizacijski statut in pridobila načelno zagotovi- tev podpore deželne in mesta Ljublja- ne, se je v naši lastni državi hitro mogla uresničiti. Že lani v jeseni se je otvorila trgovska akademija v Lju- bljani. Zbornica je sodelovala po svo- jem zastopniku pri anketah, ki so se pri deželni vladi vršile radi osnove te šole in pri odseku za sestavo uč- nega načrta zanjo.

Med vojno so prenehale mnoge obrtne nadaljevalne šole. Še sedaj niso tvorjene vse, vendar se množi število šol, ki so zopet pričele s pou- kom ter se ustanovljajo tudi nove. Glede na sedanje druginjske razme- re je zbornica zvišala svoje podpore tem šolam.

Zbornični ravnatelj.

Izpolniti mi je sedaj žalostno dolžnost, da se spominjam našega pi- sarniškega ravnatelja g. Jos. Haupt- mana, ki ga je nenadna smrt dne 4.

septembra t. l. ugrabila njegovi rod- binji in zbornici. V zbornični službi je bil od l. 1899 in ji zvesto, vztrajno in uspešno služil ves čas do svoje smrti. Zlasti med vojsko in ob pre- vratu, ko je bilo z neznatnim števi- lom uradništva zmagovati ogromno delo, je bila zbornici jako koristna njegova delavna moč. Zbornica mu ohrani hvaležnost in časten spomin.

Poslovna statistika.

Internih sej, predsedstvenih in sej odsekov je bilo od prevrata do konca septembra 1921 — 77. Poslov- nih števil 1919. l. je bilo 7702, 1920. leta pa se je število dvignilo na de- set tisoč 24. Po štetju, ki se je doslej moglo izvršiti do konca maja, ozir. junija in julija 1921, je bilo v zbor- ničnem obrtnem katastru zaznamo- vanih od prevrata sem (28. oktobra 1918) do konca maja 1921: prijav 10.090, odjav 7113 in izprememb 1261; v zborničnem trgovskem regi- stru je bilo od 28. oktobra 1918 do 1. julija 1921 vpisanih 440 posamez- nih tvrdk in 258 družabnih tvrdk; v zborničnem zadrugnem registru je bilo od 28. oktobra 1918 do 31. juli- ja 1921 vpisanih 199 zadrug.

Zbornične finance.

Dočim je leta 1920 v financijel- nem oziru zbornici šla tako trda, da si je morala izposojati denar za pla- če uradnikom, je letos njen gmotni položaj jako ugoden. Na dokladi je letos doslej prejela 2.784.254 K 59 v, na drugih dohodkih 167.318 K 08v., skupaj 2.951.572 K 67 vin. Od do- klade pa pripada 687.935 K 60 vin. še na december 1920, tako, da znaša za leto 1921 doslej nabrana doklada 2.096.318 K 99 vin. Stroškov je bilo do konca septembra 1921: 1.253.396 kron 27 vin., tako, da ostane razpo- ložljivih še 1.698.176 K 40 vin.

Predsedstvo si je bilo v svesti, da dobi Vaše odobritve, če zbornica podpiše primeren znesek državnega investicijskega posojila. V ta namen je smatralo za najprimernejše, da se dotira pokojninski zaklad z zneskom 200.000 kron in s tem zneskom pod- piše državno posojilo. Ker obresti pokojninskega zaklada na zadoščajo za pokojninske izdatke, je itak tre- ba zbornici kriti nedostatek. Z na- vedeno dotacijo se zveča pokojninski zaklad, s podpisom 7% državnega posojila pa dosežejo tudi višje obre- sti, nego bi se sicer. Temu ukrepu predsedstva prosim pritrdila.

Ker je, kakor navedeno, gmot- no stanje zbornično jako ugodno, bo moči za prihodnje leto znižati zbor- nične doklade. S tem veselim nazna- nilom naj končam poročilo predsed- stva.

Predsednikov govor je bil spre- jet s splošnim odobravanjem.

Nato je poročal tajnik dr. Fran Windischer o vprašanju

kako bi se postopalo z rezervami za kritje izgub vsled dviganja valute.

Trgovska zbornica je pokrenila s posebno spomnico pri delegaciji mi- nistrstva financ za naše gospodarstvo važno vprašanje izgub za slučaj zbol- janja naše valute. Naše podjetništvo mora računati v dogledni bodočnosti z eventualnostjo dviganja vrednosti naše valute. Vsled tega bi podjetja, ki sedaj investirajo slabo valuto in morala vračati boljše, prišla v kriti- čen položaj, ker bi vsled zvišanja na- še valute izgubila nepremičnine, in- ventar in obratni material na svoji knjižni vrednosti. Zato je treba, da se podjetja izognejo nevarnosti bodočih bilančnih izpadov vsled valutnih iz- prememb s tem, da se ustanovijo za te svrhe posebne reforme. Ustanovi- tev in dotacija takih rezerv pa je od- visna od tega ali so davka proste ali ne. Zbornica prosi vsled tega poja- nila, ali bi davčna oblastva priznala davčno prostost rezervam, ki bi se nanašale na nove nabave, adaptacije, rekonstrukcije, modernizacije, in- vesticije, odnosno pod kakšnimi pogoji bi bile take rezerve davka proste.

(Dalje prihodnjik.)

Kolki in neposredne pristojbine.

(Dalje.)

Pri sodnih pristojbinah je ven- dar izjema. Tu se računa dajatev do 20 let s številom let, sicer pa samo z 20 letnim zneskom.

e) Ako se pogodi dajatev do smr- ti kake gotove osebe, je plačati pri- stojbino od desetletnega zneska. Če se pogodi dajatev do smrti dveh ali več oseb, se plača pristojbina od pet- najstletnega zneska.

Navedimo dva primera:

A. proda posestvo za 40.000 K ter si izgovori poleg kupnine še do- smrtni užitek v letni vrednosti 6000 kron. Pristojbina znaša 5% ter jo je izračunati, kakor smo zgoraj videli, ne le od zneska 40.000 K, temveč od vsote obeh dajatev. H kupnini 40.000 kron moramo prišteti tudi vrednost dosmrtnega užitka. Ta užitek je raču- niti, ne glede na starost prodajalčev, z desetletnim zneskom, to je s 60.000 kron. Pristojbina od pogodbe se izra- čuni torej od 40.000 K + 60.000 K, skupaj 100.000 K, 5% je 5000 K ter jo je plačati takoj v gotovini pri davč- nem uradu. Na listino se prilepi še posebej kolek za 2 din. (kolek za li- stino).

Ako bi izgovoril A. dosmrtni užit- tek zase in za ženo, ter bi znašala vrednost tega užitka za oba skupaj na leto na pr. 9000 K, bi se upošteval ta užitek s 15 letnim zneskom, to je s 135.000 K, ne glede na to, koliko časa bi živel eden ali drugi v resnici. Pristojbina od pogodbe bi se izraču- nila v tem drugem slučaju torej od 40.000 K + 135.000 K, skupaj od 175 tisoč kron, 5% je 8.750 K.

Na listino se prilepi, kakor zgo- raj omenjeno, kolek za 2 dinarja.

Če živita potem eden ali drugi od teh preužitkarjev več ali manj ne- go 15 let, ne vpliva to prav nič na vi- šino pristojbine; ni treba ničesar do- plačati a se tudi ničesar ne vrne.

d) Ako se glasi taka perijodično ponavljajoča se dajatev za vedno ali pa za toliko časa, dokler bi obstojala kaka korporacija ali kak zavod, je vzeti vrednost dajatev za 20 letnim zneskom.

e) Če je pa dajatev na kak drug nedoločen čas pogojena, jo je vzeti s triletno vrednostjo.

Zgled: Nekdo da v najem zem- ljišče proti najemnini letnih 2000 K za toliko časa, dokler se ne oženi, ali pa za toliko časa, dokler ne bi pričel zidati hiše. Pristojbina, ki znaša 1%, se izračuni od triletnega zneska, to je od 6000 K ter znaša 60 K. Plačati jo je v kolkah na listini.

Ako traja potem najemna doba v resnici več ali manj nego tri leta, ne vpliva to nič na višino pristojbine.

Pri sodnih pristojbinah je tudi tu izjema. Dajatev je vračunati namesto s triletnim zneskom namreč deset- kratno.

3. Dajatev, ki so ocenjene z najvišjim zneskom, ali ki so dane na prosto voljo.

Ako ni dajatev izražena s kakim določno utogovljenim zneskom, tem- več samo s kakim maksimalnim zne- skom, je vzeti odmeri za podlago ta maksimalni znesek. Če je pa določena dajatev na ta način, da se jo izbere pogodnik lahko po svoji prosti volji, v večjem ali manjšem znesku, je vzeti pri računanju pristojbine v poštev vselej večji znesek.

Zgled: A. in B. skleneta zakupno (najemno) pogodbo za 1 leto. Zakup- nina se ima plačati, kakor bo že leti- na, z 2000 K ali pa s 3000 K. Pristoj- bina, ki znaša pri zakupnih pogodbah, kakor že omenjeno 1%, je računati od zneska 3000 K, torej z zneskom 30 K, ki se plača s kolki na listini.

Če bi bilo zakupniku dano na prosto voljo, da plača kot zakupnino 3000 K ali pa po svoji prosti volji tudi samo 2500 K, je pristojbino računati ravno tako vselej od večjega zneska, to je od zneska 3000 K.

4. Cenljivi in necenljivi predmeti.

Predmeti, glede katerih se nare- dijo listine, so lahko tudi necenljivi (obljuba zakonske zvestobe v ženit-

nih pogodbah, častne izjave, prizna- nje očetstva i. dr.). Za take listine je treba plačati po še ne ukinjenem ta- rifnem postavku 101 I. B. avstrijske- ga pristojbinskega zakona, sedaj kolek 2 din. Če bi obsegala taka listina obenem tudi kake cenljive dajatev, od katerih se je odmerjala pristojbina v smislu avstrijskega zakona po eni ali drugi od treh lestvic, je plačati sa- mo eno pristojbino, ono, katera je večja.

Zgled: A. da B. častno izjavo in prekliče žalitve in potrdi, da mu je v resnici dolžan 1.800 K. Častna izjava bi bila podvržena kolku za 2 dinarja, ker je predmet necenljiv. Dolžno pi- smo za 1800 K pa je podvrženo kolku po lestvici II., v znesku 12 K. Plačati je samo to zadnjo pristojbino, namreč samo kolek za 12 K.

Ako bi znašal dolžni znesek le 200 K, bi znašala pristojbina po lest- vici II. le 1 K. Plačati bi bilo kolek za 2 K, namreč pristojbino od necen- ljive častne izjave, ker je ta zadnja pristojbina višja.

V onih slučajih, kjer se je odmer- jala pristojbina po avstrijskem pri- stojbinskem zakonu po odstotkih (pri prenosih nepremičnine, pri vknjižbah, pri darilnih pogodbah in pri zapuščini- nah), se necenljivi predmeti sploh nič ne upoštevajo.

Pri sodnih pristojbinah so tudi tukaj neke izjeme.

(Konec prihodnjik.)

Razvoj železniškega omrežja v Sloveniji.

(Nadaljevanje)

Istočasno je bila sklenjena v po- slaniški zbornici podobna resolucija radi stagnacije in finančne krize, v katero je podjetje vedno bolj in bolj lezlo, ker je hotelo razširiti italijan- sko omrežje k enaki vrednosti in po- menu in investiral ves mobilni kap- ital v nove stavbe in v nakupe zvez- nih črt. K vsemu se je pridružila de- valorizacija efektov in neprimerno visoko obdavčenje podjetja, ki ga je bila naprtila italijanska vlada obenem z zahtevo znižanja osebnih tarifov. Pod temi kritičnimi momenti je trpel obrat italijanskih prog in prebitki ak- tivnih naših linij so morali kriti kro- nične bilančne diference in prometne deficite v Italiji, kjer obrat niti ni na- bral pri navedenem gospodarstvu ka- pitala za obrestovanje investicij. Že v novembru 1874 so bili prikrajšani kuponi delnic, posebno pa v maju 1875. Medtem pa se je bližala doba vračitve bonov, v 3 obrokih in sicer 18 milijonov goldinarjev v zlatu leta 1876. in po 9 milijonov goldinarjev v zlatu v letih 1877 in 1878 in nikjer ni bilo nobenega izgleda, kje najti sred- stva za kritje terjatev, ki so imele rav- nokar zapasti, vrhu tega je pa še te- koči, nekriti dolg dosegel koncem le- ta 1875 višino 44.297.500 forintov, kar je bilo v najboljšem slučaju vsaj pre- cej neprijetna postojanka v družbi- nem proračunu.

Na resolucijo parlamenta 6. maja 1874, v kateri se pozivlja vlado, da naj na podlagi članka XV. pogodbe z dne 13. aprila 1867., št. 60, vendar že en- krat doseže delitev južne zaradi in v obrambo gospodarskih in državno- osnovnih interesov in pravice, je vla- da odgovorila šele v prihodnjem za- sedanju z izjavo, da se je sestavila dr- žavna komisija vseh resortov, v svrhu študije tega vprašanja. Posvetovanje pa se je zopet razbiló. Splošni položaj železnišva je v težkih posledicah splošne krize prisilil družbo iskati za proračun 1875 izhoda in prilagoditi svoje stališče novim pravnim in poli- tičnim razmeram. Položaj pa se je medtem obrnil. Poprej si družba, se- daj pa vlada ni vedela nobenega iz- hoda in podjetje bi bilo prišlo v ne- prijetno situacijo, ako bi v tem mo- mentu ne bila prispela na pomoč Ita- lija z novim načrtom, ki je omogočil v sprejemljivi obliki delitev družbe- nega podjetja.

V enotni Italiji se je bila namreč razvila med drugimi državnotvornimi tendencami tudi ideja poddržavljenja železniške mreže in po južnoitalijan- skih so prihajale gorenjeitalijanske

železnice na vrsto. Italijanska vlada je sporočila po ovinkih družbi svojo namero z dostavkom, da bi edinote prodaja italijanskega omrežja lahko rešila in razčistila to vprašanje. Družba je vsled tega začela razmišljati sprejemljivost stavljenih odkupnih pogojev. Po dolgem brezuspešnem pomenkovanju so se začela končno resnejša pogajanja. Prvo se je vršilo koncem septembra 1875. v Lucernu med predsednikom pariškega finančnega komiteja, baronom Altonzom pl. Rotschildom in delegatom italijanske vlade, vitezom Quintinom Sello, bivšim italijanskim finančnim ministrom in parlamentarnim predstavnikom podzaviljevalne ideje glede splošnih vprašanj in sestave pogojev za sporazum.

Drugo pogajanje v Bazlu se je srečno zaključilo z definitivno pogodbo 17. novembra 1875, s takozvano »bazelsko« konvencijo. To se je vse vršilo v popolni tajnosti in interesirani krogi so se kombinirali o možnosti uspeha vladnega projekta, ko jih je presenetila novica o sklepu konvencije. Zvedelo se je v javnosti samo golo dejstvo, brez vsacih podrobnosti, ker je bila stilizacija pogodbe še odvisna od odobritve avstro-ogrsko vlade, dalje od stališča obeh parlamentov, italijanskega in avstrijskega in razpoloženja obnega zbora delničarjev in končno od zadevne državne pogodbe med Avstrijo in Italijo.

Z napetostjo so pričakovali izredni občni zbor, ki je bil napovedan na 27. januarja 1876. Upravni svet je namreč računl, da bodeta obe vladi do takrat gotove s študijami in upravo potrebnih aktov. Pogajanja pa so se zavlekla in občni zbor je moral biti preložen na 28. februarja. Pa tudi ta termin bi skoro ne bil zadoščal, ker je odposlanec vitez Sella prišel šele 12. februarja na Dunaj. Z velikim naporom se je posrečilo neposredno pred občnim zborom dokončati vsa pogajanja. Državno pogodbo so podpisali šele 24 ur po občnem zboru, dne 29. februarja.

(Dalje prihodnjic.)

Fr. Zelenik:

Letina in gospodarstvo.

Velikanski je napredek tehnike, občudovanje vzbuja razvoj industrije, z delavnice in tvornice, rastle so se produkeijske številke v industriji in veleobrtni. Stroj je potlačil starodavne načine dela ter postotler ali celo potisočeri množino izdelka.

Ta zmagovalni pohod industrije in tehnike pa omogoča le poljedelstvo. To je in ostane prvoredni činitelj v gospodarskem življenju vseh, tudi najmodernejših držav. Poljedelstvo pokriva prve in nčzbežne potrebe človeštva, medtem ko nam industrija nudi potrebščine, ki izvirajo iz višje kultur. stopnje, ki so tedaj manj važne in potrebne za človeško življenje. Kako vloga igra poljedelstvo v življenju narodov in držav, nam kaže nastopna razkaznica (po Sinwell Statistische Uebersichten in Calwer das Wirtschaftsjahr 1907).

Od 100 prebivalcev se peča z poljedelstvom industrijo trgovino v Belgiji 21.1 41.6 11.7 v Danski 48.2 25.2 11.8 v Angleški 13.— 45.8 21.3 v Franciji 41.8 35.5 9.5 v Nemčiji 35.2 40.— 12.4 v Nizozemski 30.7 33.7 17.2 v Italiji 59.4 24.5 7.4 v Rusiji 68.3 17.9 7.1 v Ogrski 69.7 13.6 4.2 v Zedin. drž. 35.7 24.3 16.4 v Šveški 49.8 20.9 7.5 v Srbiji 84.— — 4½

Lahko bi mi kdo rekel, da je v industrijskih in trgovskih državah, kakor so Belgija, Nizozemska ali Angleška i. t. d. zaposleno manj ljudi v kmetijstvu kot pa v industriji in trgovini. Res je to, ali tam je poljedelstvo na tako visoki stopnji, da donaja do trikrat toliko, kot pa v drugih državah. Vrhtega so Belgija, Nizozemska, Danska itd. majhne države z gosto naseljenim prebivalstvom. Pravi

pomen poljedelstva se vidi pri velikih državah kakor je Nemcija, ali ogromna Rusija (danes sicer majhna, pa bo zopet ogromna) s svojimi 170 milijoni redko naseljenimi prebivalcev, ali Zedinjene države ali Argentinija, ali Avstralija itd. Če primerjamo razmerske številke celega sveta, vidimo, da se peča s poljedelstvom pretežna večina človeškega rodu.

Letina je donos dela stotine milijonov, preurana in preskrba poldruge milijarde ljudi. To nam najjasnejše kaže pomen letine v gospodarskem življenju.

Podajam razkaznico, katera nam kaže gibanje letine. Razlika v letinah posameznih dežel ali držav je lahko precejšna, svetovna letina pa je vedno precej enaka, razlika znaša okoli 5 odstotkov nad ali pod srednjo letino. Precej višje številke zadnjih let so posledica zboljšane obdelovanja. iz tega vzroka je bil povprečni donos pred petnajstimi leti dokaj manjši kot je bil zadnja leta.

letina v mil. stot.		povprečno v %
1901 — 2	742.3	
1902 — 3	798.9	— 4.7
1903 — 4	842.3	+ 1.7
1904 — 5	804.7	— 4.0
1905 — 6	852.3	+ 1.7
1906 — 7	887.4	+ 5.9
1907 — 8	808.0	— 3.6
1908 — 9	806.2	— 3.8
1909 — 10	922.5	+ 10.0
1910 — 11	916.9	+ 9.4
povprečno 838.2		

letine v milijonih met. stot.:			
1901 — 2	1226	11.6	28.5
1902 — 3	1216	10.7	31.9
1903 — 4	1169	10.5	30.1
1904 — 5	1117	9.1	38.9
1905 — 6	1350	9.0	31.9
1906 — 7	1229	14.2	40.9
1907 — 8	1312	12.1	33.0
1908 — 9	1352	10.6	38.5
1909 — 10	1419	11.5	32.5
1910 — 11	1330	7.6	36.0
povprečno 1272		10.7	34.2

Ti dve razkaznici sem vzel iz objav »Mednarodnega zavoda za poljedelstvo v Rimu«.

Kakor je iz gornjih podatkov razvidno, se povprečni donos svetovne letine malo izpreminja, precejšnja razlika je lahko le v letinah posameznih dežel ali držav. V dokaz te ugotovitve podajam donos letine pšenice na Ogrskem in v Zedinjenih državah.

Pridelalo se je milijonov met. stotov:

Na Ogrskem l. 1901 36.6, l. 1902 43.8, l. 1904 39.9, l. 1906 56.6, l. 1907 35.6.

V Zedin. drž. l. 1901 203.—, l. 1902 182.—, l. 1904 150.—, l. 1906 200.—, l. 1907 172.—.

V kazalnih številkah izraženo, izgleda slika tako:

100	136	109	154	97
100	89	74	98	85

Vse statistike, vse številke in vse njih primerjanje dokazuje, da je letina posameznih dežel velikega pomena za njih gospodarski položaj.

V slabi letini poskočijo cene, toda kmetovalec vendar navadno ne dobi toliko za manjše pridelke vkljub višji ceni kot bi dobil za polni pridelek. Zato je pa tudi manj denarja med ljudstvom, konzum industrijskih predmetov se zmanjša, delavstvo zahteva višje mezde, nastane nezadovoljnost in poslabša se v splošnem gospodarski položaj, ker višje cene živil potegnejo za seboj cene drugih pridelkov in izdelkov.

Dobra letina pa povsod vpliva enako ugodno, kakor v deželah s carinō, tako v onih brez varstvene carine. Razlika je le ta, da je izprememba cen v onih deželah manjša kot v teh.

Dobra letina pomeni nižje cene živil, večji dobiček poljedelca, večji konzum industrijskih predmetov, večjo množino razpoložljive glavniice, poveča tedaj gibčnost denarnega trga in delavnost industrije. Dobra letina poveča dohodke železnic in plovbe, koristi državi, ker ta lažje pride do svojih davkov. Pri dobri letini so tudi skledje polne, kar rodi zadovoljnost.

Z današnjo številko pošiljamo vsem onim p. n. naročnikom, katerim je upravništvo pošiljalo posebno izdajo lista (št. 91 a, 92 a, 93 a, 94 a in 95 a) za časa Ljubljanskega velikega semnja, pošne položnice s prošnjo, da nam nakažejo odpadajoči znesek K 10.

Izvoz in uvoz.

Izvoz ovc. Na predlog ministrstva za poljedelstvo je dovoljen kontingent izvoza 50.000 ovc za vso državo.

Uvoz blaga iz krajev Bajc in Baranje. Za uvoz blaga iz izpraznenih krajev Bajc in Baranje se spremeni točka 2., člen VI carinske tarife v toliko, da je uvoz carine prost pod pogojem, da je dokazano, da je bilo blago pred izpraznitvijo naročeno.

Izvoz 900 vagonov repne rezanice. Ekonomsko finančni odbor je na svoji seji dne 11. t. m. dovolil tovarnam sladkorja izvoziti 900 vagon. preostale repne rezance lanske kampanje.

Izvoz volne iz Grške. Grški minister za prebrano je zahteval, da se odobri izvoz 7.600.000 kg volne. Volna, ki pride za izvoz v poštev, je volna iz Tracije in Makedonije.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Beograjski in bosanski trgovci proti novi uredbi o davku na poslovni promet. Bosanski trgovci so v sarajevski trgovsko-obrtniški zbornici izjavili ministru za trgovino in industrijo, da je uredba o davku na poslovni promet radi nepismenosti neizvedljiva, na kar je minister dr. Spaho pripomnil, da sam ni prepričan o izvedbi uredbe, radi pomanjkanja ufadnikov. Beograjski trgovci so vročili trgovsko-obrtniški zbornici resolucije, ki se tičejo davka na poslovni promet. V resolucijah izvajajo trgovski krogi, da smatrajo način, katerega predpisuje nova uredba za neizvedljiv.

Prepovedi za izvoz življenskih potrebščin, katere so izdala sodišča za pobijanje draginje, bodo ukinjene. Neka sodišča za pobijanje draginje so sama izdala prepoved za izvoz posameznih življenskih potrebščin, smatrajoč, da so v to pooblaščenca na temelju uredbe o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne špekulacije. Ker ta uredba nima take določbe, je minister za socialno politiko dr. Kukovec z razpisom odredil, da navedena sodišča nimajo pravice izdajati prepovedi za izvoz življenskih potrebščin ter je zahteval, da se morajo izdatne prepovedi takoj ukiniti.

Industrija.

Cene za premog iz držav. rudnika Velenje. Določene cene od 1. oktobra t. l. so: za lignit: 32, 31, 40 in 24 K; za kosovec: 30, 29, 28 in 22 K; za drobni premog: 25, 24, 23 in 17 K; za zdrob: 23, 22, 21, 15 K za 100 kg, loko postaja Velenje. — Za vsako vrsto premoga so določene štiri cene; prva cena velja za velenjski okoliš, druga za celjski okoliš, tretja za mariborski okoliš, za vso Kranjsko in za Hrvaško do Zagreba; četrtja za vse oddaljene kraje. Diferenciranje cen za premog, namenjen v oddaljene kraje, se je uvedlo vsled visokih prevoznih stroškov, ki so onemogočali transport v oddaljene kraje; sedaj so višji transportni stroški izravnani z nižjo ceno. V cenah so vštete tudi vse pristojbine. S tem se je velenjski premog tako pocenil, da je industriji zagotovljeno ceneno gorivo.

Obrt.

Ponudbena obravnava za prevzem vpljave odnosno predelave električne razsvetljave. Dne 17. oktobra t. l. ob desetih bo pri gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadstropje (v sobi št. 2) ponudna obravnava za prevzem vpljave, odnosno predelave električne razsvetljave na višji gimnaziji in moškem učiteljsku v Mariboru, okrajnem sodišču na Vranskem in kmetijski šoli na Grmu. Podatke, pojasnila in ofertne pripomočke dobivajo interesi med uradnimi urami pri oddelku IV. b. gradbene direkcije, za dela v Mariboru pa tudi pri okrajni gradbeni direkciji v

Mariboru. Ponudbe morajo biti zapečate, kolkovane s kolkom za 20 dinarjev. Vadij 5 odstotkov ponudbene vsote.

Denarstvo.

Razprava o proračunu. Na seji 10. t. m. je ministrski svet razpravljajl o proračunih ministrstva pravde, konstituante in ministrstva financ. Proračun ministrstva pravde je bil sprejet brez redukcije, dočim je bil budget ministrstva financ skrajšan za 36 milijonov. Ker znaša deficit dosedaj še vedno eno milijardo kron, kljub temu, da so bili proračuni nekaterih ministrstev zelo skrajšani, na pr. proračun ministrstva za poljedelstvo in vode za 12 milijonov din., napram proračunu lanskega leta, se razprave o vseh možnostih, kako bi se doseglo ravnovesje, nadaljujejo.

Mednarodna konferenca za zboljšanje valut. Na mednarodno konferenco za zboljšanje valut, ki se bo vršila v Londonu, odpošlje naša vlada posebno delegacijo.

Seznamek bank, pooblaščenih za poslovanje z devizami in valutami. — Niže navedene banke so bile pooblaščene za poslovanje z devizami in valutami, po pravilniku o reguliranju prometa z devizami in valutami, ki je stopil v veljavo z dnem razglasitve (>Službene Novine kraljevine SHS« št. 214 z dne 25. septembra 1921), in sicer: 1. Srpsko-švajcarska banka; 2. Jadranska banka; 3. Zemaljska banka; 4. Podunavsko trgovačko akcionarno društvo; 5. Praška kreditna banka; 6. Gradjanska banka; 7. Izvozna banka; 8. Francusko-srpska banka; 9. Rusko-slovenska banka — vse v Beogradu — in 10. Prva hrvatska štedionica v Zagrebu s podružnicami v Beogradu, Bjelovaru, Brodu na Savi, Celju, Crkvenici, Čakovcu, Daruvaru, Delnicah, Čakovu, Djurdjevcu, Iloku, Karlovcih, Kraljevicu, Križevcih, Mitrovici, Novi Gradiški, Ogulinu, Osjeku, Požegi, Senju, Sisku, Subotici, Sv. Ivanu Zelini, Varaždinu, Veliki gorici, Vinkovcih, Virovitici, Vukovaru, Sušaku in Zemunu.

Dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami je podelilo ministrstvo financ, generalni inšpektorat I, št. 10.200 z dne 1. oktobra t. l. tudi Wiener-Bank-Vereinu, hrvatski podružnici v Zagrebu, kakor tudi podružnici tega denarnega zavoda v Beogradu.

Naredna kreditna banka d. d. v Sremskih Karlovcih je na svojem občnem zboru spremenila svoj naslov v »Srpska banka d. d. Sremski Karlovci«.

Poročilo pošt. ček. urada v Ljubljani za mesec september. Vlogov je bilo 99.803 v znesku od 532,957.810.63 kron, od tega v kliringu 3480 v znesku od 142,486.251.25 K, vplačano pri naši blagajni 564 v znesku 36,095.523.56. Izplačil je bilo 54.961 v znesku od 545,480.346.05 K, od tega v kliringu 3036 v znesku od 142,486.251.25 K, izplačano pri naši blagajni 1102 čekovnih nakaznic v znesku od 22,744.460.80 K in 2207 blagajniških čekov v znesku od 151,831.180.36 K.

Promet novčanic v Čehoslovaški je znašal po poročilu z dne 23. preteklega meseca 11,138,974.000 čehoslovaških kron. Od te svote je pokrite z zlatom in s srebrom le 346,371.000 čehoslovaških kron.

Razdelitev novčanic avstro-ogrsko banke. V Prago so dospeli likvidatorji avstro-ogrsko banke, da odločijo o onih novčanicah, ki so bile izdane pred 28. oktobrom 1918. Te novčance bodo proporecionalno razdeljene med vse države, one pa, ki so bile izdane po 28. oktobrom, bodo vnesene na račun Avstrije in Madžarske. Zlato bo razdeljeno med vse nasledstvene države, razen Avstrije in Madžarske.

Nova podružnica Gospodarske banke. Gospodarska banka d. d. v Ljubljani je otvorila svojo podružnico v Sarajevu.

Carina.

Kavcija carinskih posrednikov. S čl. 4. pravil o carinskih posrednikih je predpisano, da smejo carinarnice sprejemati od carinskih posrednikov za kavcije tudi take vrednostne papirje, ki jim je priznana pupilarna varnost, poleg takih pa morajo sprejemati tudi začasna potrdila o podpisu državnega posojila. Carinarnice, ki sprejemajo taka potrdila, morajo o vsakem primeru obvestiti denarni zavod, ki je izvršil podpis, da ga zabeleži v vpisniku. Ko zavod prejme

obveznice, jih vroči dotični carnarci, ki mu vrne začasno potrdilo. Ur. l. št. 122, z dne 7. oktobra 1921.

Znižanje izvozne takse v Čehoslovaški. Po poročilu generalnega konzulata v Pragi, je znižal čehoslovaški urad za zunanjo trgovino izvozno takso na glasbene instrumente in klavirje od 1% na četrt odstotka fakturirane vrednosti počeni od 10. septembra t. l.

Davki.

Novi davki? Ker se proračunsko ravnotežje do sedaj ni moglo doseči s svoto 5 milijard dinarjev dohodkov, se bo po poročilih iz Beograda na eni prihodnjih sej ministrskega sveta pretresalo vprašanje novih davkov, ki bi dali državi še eno in pol milijarde din. dohodkov, tako, da bi skupni dohodki znašali 6 in pol milijarde dinarjev.

Pobiranje občinske doklade na trošarino od vina v Križah pri Tržiču. V zmislu določil §§ 79. in 81. občinskega reda za Kranjsko se dovoljuje, da sme občina Križe pri Tržiču v delno kritje občinskih potrebščin pobirati od dne 1. septembra t. l. do dne 31. decembra 1921. 200%no občinsko doklado na povišano državno trošarino od vina in od dne 1. septembra 1921. do dne 31. decembra 1926. zvišano naklado po 3 K od hektolitrske stopnje alkoholovine navadnega žganja.

Promet.

Konferenca delegatov vseh železniških ravnateljstev. V Ljubli se je vršila konferenca delegatov vseh železniških ravnateljstev, na kateri se je pretresalo vprašanje novih tarif. Konferenci je prisostvovalo 21 delegatov.

Zgradba železniške zveze z morjem. V ministru za promet se vrše potrebne priprave za pričetek del za zgradbo železniške proge z morjem, ki se bodo pričela v teku 6 mesecev.

Podaljšanje liške železnice. Liška železnica bo podaljšana preko Knina do Splita. Pričelo se bo z zgradbo proge Knin—Pribudič, pozneje se bo zgradila proga Gračaca. Delo bo trajalo okrog 2 in pol leta.

Otvoritev tovarnega postajališča Dobova. Južna železnica razglašča, da se je 1. oktobra 1921 otvorilo postajališče Dobova za promet z brzovoznim blagom v množinah pod 1000 kg za tovarni list. Pošiljke, za katerih natovarjanje in iztovarjanje je treba posebnih priprav, so od preda je izključene.

Most preko Mure za zvezo Slovenije s Prekmurjem. Ministrski svet je odobril kredit 250 tisoč dinarjev za gradnjo mostu preko Mure v Veržeju.

Nov pravilnik o potovanju po železnicah. Ministrstvo za promet je izdelalo nov pravilnik o ureditvi potovanja in plačila potniških zahtev. Po pravilniku sme v vozovih I. razred potovati samo določeno število potnikov. Ako potnik višjega razreda ne dobi mesta, more potovati v nižjem razredu ter se mu povrne preveč plačana vozina. Potnik ima tudi pravico, da odstopi od potovanja in mu mora železniška uprava vrniti denar za kupljeni vozni listek. Ta pravilnik bo stopil v veljavo 1. novembra.

Nova tarifa za direktni promet potnikov in prtljage med Avstrijo in Italijo preko Jugoslavije stopi v veljavo z dnem 1. novembra 1921.

Kakšni so novi tovarni listi. Podatke o novih tovarnih listih daje Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo št. 122, z dne 7. oktobra 1921. Tovarni listi in vložki so sledeči: Vtisnjeni kolek za en dinar na vseh vrstah tovarnih listov kakor tudi na vložku za tovarne liste je natisnjen s klišiji kolkov za en dinar emisije, ki velja tudi sedaj za Srbijo in Črno goro, samo da je barva pomarančasta in z razliko, da so čez grb kolka s črno barvo vtisnjene z latinico besede: Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. Velikost kolkov je 36 × 25. Velikost natisnjene besedila na unikat in duplikatu tovarnih listov je, in sicer: 1. pri tovarnih listih za tovarno in brzovozno blago za inozemstvo 685 × 320 mm (kolek vtisnjen na desni); 2. pri tovarnih listih za

tovorno in brzovozno blago za notranji promet 680 × 395 mm (kolek vtisnjen na levi); in 3. pri vložkih za tovarne liste 395 × 315 mm (kolek vtisnjen na desni). Tovarni listi za brzovozno blago so obrobjeni s široko (primeroma 13 milimetrov) pomarančasto črto vzdolž besedila. Izza dne 1. oktobra 1921 se ne smejo uporabljati drugi tovarni listi in vložki razen monopoliziranih. Ker pa imajo po obvestilu ministrstva za promet in uprave državnih monopolov beograjska, zagrebška, sarajevska, subotička in ljubljanska železniška direkcija še primerno količino prej natisnjenih tovarnih listov in vložkov, se dovoljuje nekvarno odločbi, po kateri se da z dnem 30. septembra 1921 v promet nova emisija tovarnih listov, da se smejo na ozemlju omenjenih železniških direkcij poleg novih uporabljati tudi stari tovarni listi in vložki, ki so pri omenjenih direkcijah tudi sedaj v prometu; toda prilapljalati se mora nanje kolek za en dinar, ki ga izdaja uprava državnih monopolov in ki bo iste barve in oblike, kakršne so oni, ki so vtisnjeni na novi emisiji. Za obrazce teh listov se sme na ozemlju omenjenih direkcij pobirati, in sicer za tovarne liste za notranji promet 0.25 din., za mednarodni promet pa 0.50 din. Stari obrazci se smejo uporabljati samo, dokler ne poidejo, nikakor pa ne dalje, nego do dne 31. decembra 1921.

Izenačenje poštne službe za vso državo. Ministrstvo za pošto in brzojav izdeluje nov poslovnik, s katerim bi se izenačila vsa poštna služba v naši državi.

Skrčenje uradnih ur pri poštah v Sloveniji. V zimski dobi 1921, 22. t. j. od 16. oktobra 1921 do 31. marca 1922, se skrajša uradne ure pri poštah uradnih z brzojavom in telefonom na 6 oziroma na 5 ur, pri manjših poštah uradnih brez brzojava in telefona na 4 ure. Uradne ure pri ljubljanski in mariborski glavni in kolodvorski pošti in pri poštah uradnih v Celju, Ptuj, Novem mestu, Zidanem mostu, Tržiču in Gornji Radgoni ostanejo neizpremenjene. Poštni uradi Ljubljana 3 do 6 poslujejo v zimski dobi od 8. do 14. ure. Ob nedeljah in praznikih se uradne ure ne izpremenijo. Iz pregleda, ki je izobesen na vsakem uradu v prostoru za stranke, so razvidne uradne ure dotičnega urada.

Brzojavne in telefonske pristojbine v inozem. prometu. V predzadnji številki smo poročali, da je s 1. oktobrom določenih kot ekvivalent za 1 frank 6 dinarjev ali 24 kron. Če hočemo izračunati pristojbine v dinarski veljavi, moramo brzojavne pristojbine v »Pristojbeniku za inozemstvo«, ki je bil priobčen v Službenih Novinah št. 18 tega leta, pomnožiti s 6 oziroma s 24, če hočemo izračunati kronsko veljavo. Brzojavne pristojbine za Avstrijo, Italijo in Madžarsko so 18 cent., K 4.32, za Čehoslovaško in Nemčijo 25 cent., je 6 K od besede itd. — Telefonski pogovori: Ljubljana-Praga 3.50 fr., je 21 din. ali 84 kron; Maribor-Graz, Ptuj-Graz 2 fr., je 12 din. ali 48 kron; Celje-Graz, Zidani most-Graz 3 fr., je 18 din. ali 72 kron; Ljubljana-Graz, Maribor-Wien, Zidani most-Wien, Celje-Wien, Ptuj-Wien 5 fr., je 30 din. ali 120 kron; Ljubljana-Wien 3 fr., je 36 din. ali 144 kron za enoto pogovora.

Telefonska zveza naše države s Čehoslovaško preko Madžarske. Poleg obstoječe telefonske zveze Ljubljana—Zagreb in Praga, bomo kmalu dobili novo zvezo preko madžarskega ozemlja.

Kmetijstvo.

Svetovna žetev pšenice. Evropska žetev pšenice in rži je prekosila lansko. Zedinjene države bodo pridelale 205 milijonov centov pšenice in 16.3 milijonov centov rži.

Sava Sekulič
agenturno - komis. zavod v Sarajevu
sprejema zastopstva kakor tudi vsakovrstno blago v komisijo.

Iz naših organizacij.

Taksa za vozove na vzmeteh. Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo poroča na mnoga vprašanja, da je glasom odloka 15.382 generalne direkcije posrednih davkov v Beogradu, ki je izšel v Službenih Novinah št. 255 razumevati postavko 100 takse tarife na sledeči način: »Po tarifni postavki 100 pristojbinske tarife se plača taksa za prijavo vseh vrst avtomobilov, tujerskih voz in dvokoles (bodisi motornih ali navadnih) brez ozira na to ali se uporabljajo za prevoz potnikov ali blaga za spekulativne namene ali pa popolnoma za osebno vporabo. Za vozove na vzmeteh (fedrih) pa se plača ta taksa samo takrat, če se vporablja izključno za lastnika osebno in njegovo rodbino (za luksus), toda ne tedaj, ako se vporablja za prevoz živih, kakor n. pr. mleka, zelenjave itd., v katerem slučaju plačajo takso po točki 20 onega člena. Špedicijski vozovi na vzmeteh plačajo prijavno takso.« — Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji.

Dobava, prodaja.

Preureditev vodne preskrbe, slikarska dela itd. Dne 17. oktobra t. l. ob 11. uri bo pri gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, 11. nadstropje (v sobi št. 2), ponudna obravnava za prevzem preureditve vodne preskrbe v moški kaznilnici, slikarskih del in prireditve roentgenološkega laboratorija v občni javni bolnici, naprave nove strehe na telovadnici višje gimnazije v Mariboru in preureditve vodovoda v realni gimnaziji v Novem mestu.

Dobava strojev in orodja. Državne protezne delavnice v Ljubljani naznanjajo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da potrebujejo: 1 veliki vrtni stroj, 1 škarje za pločevino, 1 vreteno za brus, 1 vreteno za polirni stroj, 1 veliko nakovalo, 2 namizna nakovala in razno čevljarstvo in bandažirsko orodje. Ponudbe je poslali čimprej upraviteljsvom Državnih proteznih delavnic v Ljubljani. More se ponuditi tudi rabljene, a brezhibne stroje. Cene se morajo glasiti franko Ljubljana.

Dobava slame. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se 19. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne sklenejo pismene, neposredne pogodbe za dobavo slame v intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri Komandi vojnega okrožja v Celju in v Mariboru ter pri komandi mesta v Slovenski Bistrici. Pogoje je moč vpogledati pri imenovanih vojaških mestih.

Tržna poročila.

Poročilo s tržišča s poljskimi pridelki. Pogoste spremembe raznih predpisov in naredb z ozirom na izvoz, ne dajo duška normalni trgovini. Ker izvozniki ne morejo določiti tečaja, po katerem se bo trgovina razvijala, je kalkulacija zelo težavna. Preje je izvoznik prodal devize eventualno že naprej, ako si je hotel zagotoviti kurz, sedaj pa mora čakati do konca razvoja službenih poslov, ker mora računati z razlikami, ki nastajajo pri prodaji državnemu institutu. Glede prometa se tudi še ni spremenilo na bolje in kupljeno blago leži v velikih količinah po Vojvodini in Sremu. Trgovina se razvija precej slabo. Za večje količine se ni

pokazalo zanimanja. Pšenica stane 1050 do 1070 K. Koruza stare žetve 830 do 850 kron, nova koruza je približno okrog 60 vin. ceñeje. Kakor se kaže, bomo meseca aprila plačevali koruzo po 900 K. Žetev je po dosedanjih poročilih kvalitativno precej dobro izpadla in bo le malo defektnega blaga za industrijske svrhe. Oves srbskega in bosenskega izvora se nudi po 740 do 770 K, slavonski, boljše kvalitete, pa 40 vin. dražje, ječmen notira 870 do 890 K (macedonskega izvora), dočim pride ječmena iz Bačke in Srema le malo na trg, ta pa se prodaja po 1 K dražje. Cena fižolu se je znatno znižala in pisani fižol se dobiva že po 900 K. Moka se je radi pšeničnih cen tudi nekoliko podražila in stane 15.80 do 16.50 kron (po kakovosti) z vrečo.

Riž. Hamburg: Radi izboljšanja marke je padla cena v markah, zvišala pa se je v angleškem denarju. Trgovina živahna. Burma 11., loko 7.60, Saigon loko 7.20 M.

Kolonijalno blago.

Sladkor. New York: centrifugal 4.13—4.23. London po cwi West Indian crystal skladišče 46.—, Tates Brownish bis good colour pieces 36.6, Lyles yellow crystal 48.—, Muscavadoes 40.—, Tates castor 57.—, cubes 57.6, crushed 54.—, granulated 53.—, and white 48.—, Lyles 6.2, granulated and white 52.6.

Kože.

Praga. Lahkih kož je na trgu mnogo, dočim je srednjih in težkih le malo; tam pa, kjer so na razpolago, so se cene znatno zvišale. Povpraševanje po telečjih kožah je bilo živahno, plačevale so se pod svet. paritetu, sedaj pa so se tudi podražile. Za kozje kože se je pokazalo malo zanimanja, za kože od jagnjet nekaj več. Cene v kronah po kg: volovske in telečje kože do 24½ 21, od 25—29½ 21.30, od 30—39½ 23—23.60, od 40—44½ 23.70, od 45—49½ 24, od 50—54½ 24, od 55—59½ 24, čez 60 kg 22.60. Kravje do 24½ 20.50, od 25—29½ 20, od 30—34½ 21.50, od 35—39½ 2, od 40—44½ 22.50, od 45—49½ 22.30, od 50 dalje 22.30. Kože od bivolov do 24½ 19.50, od 25—29½ 18.50, od 30 do 39½ 18.40, od 40—49½ 16.90, od 50 do 59½ 15, čez 60 13.50. Konjske kože 12.10, telečje soljene do 3 kg 70, od 3 do 4 kg 93, od 5—6 kg 180, čez 6 kg 185, ovčja krzna 23—62, krzna od jagnjet 20, kozja la. 90, Ila. 57, od srne 54 K.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 191.50 — 194, Bukarešta 200—208, Milan izplačilo 995—1020, ček 985—1010, London 995—1000, New York kabel 250—255, Pariz 1850—1920, Praga 280—282, Svica 4600, Dunaj 8.40—8.60, Budimpešta 39—40, valute: dolarji 250—252, avstrijske krone 10—11, rublji 12, napoleoni 835—840, marke 192—194, lire 980—1000, madžarske krone 40—41.

Jadranska banka 405—420.

Ljub. kreditna banka 850.

Narodna banka 525—530.

Beograd, valute: dolarji 62, marke 48, leji 53, levi 40, devize: London 242.50, Pariz 450, Praga 68, Dunaj 2.15, Berlin 49.25, Milan 250, Budimpešta 10.

Zürich, devize: Berlin 3.90, New York 5.44, London 20.88, Pariz 39.00, Milan 20.50, Praga 5.90, Budimpešta 0.80, Zagreb 2.10, Bukarešta 4.25, Varšava 0.13, Dunaj 0.25, avstrijske žig. krone 0.19.

SLOVENSKA BANKA
LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mesnega Doma“

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — — Izvršuje se bančne posle najkulantneje.
Vplačana delniška glavnica K 30,000.000.
Telefon št. 567. — — Čekovni račun št. 12.200.

CARO IN JELINEK

mednarodna prometna d. d.

Sisak. Telefon 1566. ZAGREB. Brzovci: Maribor. Sušak. 1566. Carolinek. Jesenice.

CARO & JELINEK, A. G., WIEN I.
DEUTSCHMEISTERPLATZ 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Breslava, Buchs, Dečin, Eger, Halbstadt,
v Č. Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli, Tyn N/V.

IV zvezi z

DANZAS & CO., Aktiengesellschaft

Basel, Zürich, Genf, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg,
Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz.

Priporočajo svoj skupni

REDNI SPECIJALNI PROMET

iz in v Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Anglijo in Nemčijo.

Posebna organizacija za promet z jajci, perutnino, suhimi sljivami, pekmezom i. t. d.

DRAŽBA LESA.

Trška občina Tržiš prodaja ekoli 200 kub. metrov smrekovega in jelkovega lesa, pripravljenega ob državni cesti. Lesni trgovci se pozivljajo, da podajo pisemne ponudbe trški občini Tržiš do 25. t. m.

Dražbeni pogoji se na vpogled pri trškem županstvu v Tržišu.

Trško županstvo Tržiš.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporočata

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko

in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko

22, 10—10 vodo,

lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.

Centki na razpolago.

Priporočata se tvrdka

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
tovarniška zaloga
šivalnih strojev

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke! Postrežba točna!

Na debelo in drobno najceneje kupite
trgovski in kancljiški
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, pismeni
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni
razne zvezke za srednje in višje šole,
raznovrstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, krečo,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potrebščine pri

L. PEVALEK, LJUBLJANA,
Židovska ulica 4.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. **Franjo Cerar,** slamnikov Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

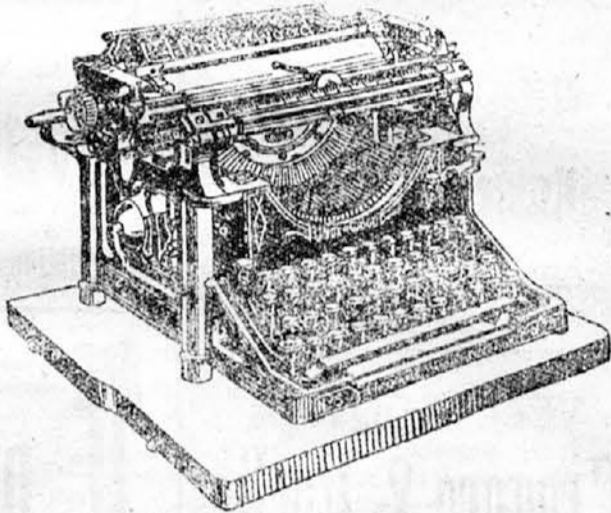
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlaisen)
nasproti Križanske cerkve.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabiljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedijska družba, katera bi se pečala z vskladiščenjem blaga, izvrševala carinsko manipulacijo in spedičijo na vse strani ter vzdrževala carinsko tranzitno skladišče (smetišče) in na ta način nudila vsem stanovskim tovarišem ugodnosti, katerih danes pri raznih

„ORIENT“ mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v MARIBORU

z delniško glavnico Din. 1.000.000.—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921, VI. šte. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, šte. 7008, oddelka

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100.— za komad, glasečih se na prinosca. — Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev za vsako delnico. — Nominalni znesek po Din. 100 in pa stroški po 15 Din. se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu. — Podpisovanje se vrši od 15. oktobra 1921 do 6. novembra 1921. — Odbor si pridržuje pravico svobodne dodelitve delnic do 15. novembra 1921. — Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921 vplačano protivrednost za nedodeljene delnice. — Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic. — Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe »Orient«. — Kol subskripcijska mesta fungirajo: Centralna banka v Zagrebu in njene

Maribor, dne 14. oktobra 1921.

Bratje Tavčar, industrijalec v Mariboru.

Franc Gulda, trgovec v Mariboru.

Ivan Koražija, trgovec v Mariboru.

Peter Majdič, industrijalec v Celju.

J. Medved, veletgovec v Celju.

Hinko Pogačnik, industrijalec v Rušah.

Ivan Koštevce, trgovec v Ljubljani.

Vilko Weixl, trgovec v Mariboru.

Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru.

Gustav Bernhard, trgov. v Mariboru.

J. Samec, veletrgovina v Ljubljani.

A. & E. Skaberne, veletrgovina v Ljubljani.

Josip Rosenberg, industrijalec v Mariboru.

Anton Tonejc in dr., veletrgovina v Mariboru.

Alojz Znidarič, trgovec v Mariboru.

Eksportno društvo Matheis, Suppanz in drug v Mariboru.

Jos. Serec, trgovec v Mariboru.

Drava lesna industrijska d. d. v Mariboru.

Matej Hedžet, veletgovec v Ljubljani.

Ivan Lininger, veletgov. v Ljubljani.

Franjo Čuček, industrijalec v Ptuj.

Alois Senčar, trgovec v Ptuj.

Miloš Gnuš, glavni tobačni založnik v Mariboru.

Franc Starčič, trgovec v Mariboru.

M. Berdajs, trgovec v Mariboru.

Karl Haber, trgovec v Mariboru.

Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.

Ing. Himmler Adolf, eksporter v Mariboru.

Kobi Drago, industrijalec, Maribor.

Viljem Freund, tovarnar v Mariboru.

Jakob Zdravec, industrijalec v Strnišču.

Karl Pertinač, industrijalec v Celju.

Davorin Tombah, trgovec v Ptuj.

Anton Brenčič, trgovec v Ptuj.

M. E. Šepce, trgovec v Mariboru.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKALJUBLJANA
Šelenburgova ul. 1Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavni naslov: ESKOMPTNA. - Telefon interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.**Medić, Rakovec & Zankl,** prej:
A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavi: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.
Kopalov lak za znotraj.
FINE COPAL VARNISH.
Fini kopalov lak za znotraj.
SUPERFINE COPAL BODY VARNISH.
Lak za kožije, najfin.
FINE COPAL CARRIAGE BODY VARNISH.
Lak za kožije, fini.
PALE FLATTING VARNISH SPRF.
Brusilni fini prep. ak.
PALE FLATTING VARNISH UNIVERSALE
Brusilni prepar. lak.
EXTERIOR COPAL VARNISH FINE.
Fini zračni lak.
EXTERIOR COPAL VARNISH SPRF.
Najfinejši zračni rap. lak
PALE SICCATIVE FLUID
Sikatif, svetel.
DARK SICCATIVE FLUID.
Sikatif, temen.
SPRF. WELLRIGHT VARNISH.
Lak za kožijske sta najfinejši.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljzate, mavca (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“.
Lak za pode.

«MERA KL».
Linoleum lak za pode.

»MERA KL».
Emajlni lak.

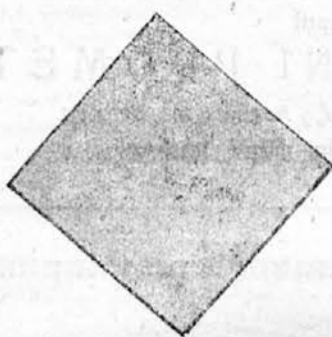
«MERA KL».
Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK VARNISH.
Lak za gvozdje, Japan.
FINE JAPAN BLACK VARNISH.
Fini črni japonski lak.
QUECK BLACK VARNISH
Japan. lak s sikativom.
ISOLATING BLACK VARNISH.
Izolirni lak.
LIQUID DRIERS PALE
Terebina svetla.
LIQUID DRIERS DEEP.
Terebina temna.
DAMAR VARNISH.
Damarov lak.
ENAMEL VARNISH WHITE.
Emajl bell.
ENAMEL VARNISH BLUE, RED, GREEN.
Emajl moder, rdeč, zelen.
FINE ENAMEL VARNISH WHITE.
Emajl bell, izredno fini.

KAMENIT

AZBEST - CEMENT - ŠKRILJ
dobavi

Kamenit tovarna
Laško.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, kolonialno blago in vsakovrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavi: **GRELIČ.**

Telefon interurb. št. 246.

Zahtevajte cenike!

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega
mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auseewiesen etc., nudi po najnižji ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.**Nagrobne lučice** sveče, milo ešvesko in toal.**Kremo (čistilo)** Ilirija, Jurjevo, C. M., Dilber, Cipulin, mast (vazelina) ličilo, Sidol,**Krtače** ribarice iz riževe slame in korenine, konjske, za likanje (glanc) mazalke, motvoz in čevljarsko prejo (dreto),**Bičevnike** prave tržaške, gladke in pletene, orehove pletene, biče, vezalke (jermenja) za čevlje,**Cigaretni papir** vseh vrst, pisemski, trgovski, kancliski, konceptni, gladilni, (šmirgel) in stekleni papir ter drugo kratko robo nudi po najnižjih cenah veletrgovina**Osvald Dobeic, Ljubljana,**
Sv. Jakoba trg 9.**! Pozor****trgovci!**

Nepremočljiva mast za čevlje in usnje.

Cene in kvaliteta brez konkurence.

Rafinerija mineralnega olja Cankarjeva ul. 1 **Maribor** Cankarjeva ul. 1

Vzorci na zahtevo brezplačno.

Dular & Fabianiveletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo